

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Τόμος 2ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων

**βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού
εκπαιδευτικού υλικού με βάση το**

ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Κ. Παληός

Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου

Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγ. Ινστιτ.

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από

το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και

25% από εθνικούς πόρους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Μαρία Γαβριηλίδου, Γλωσσολόγος,
Ερευνήτρια του Ι.Ε.Λ.
Παναγιώτης Εμμανουηλίδης,
Φιλολόγος
Έλλη Πετρίδου-Εμμανουηλίδου,
Φιλολόγος

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Σταύρος Καμαρούδης, *Επ. Καθηγ.*
του Παν/μίου Δ. Μακεδονίας
Ζαφειρούλα Καγκαλίδου
Σχολική Σύμβουλος
Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους,
Φιλολόγ., *Εκπ/κός Β/θμιας Εκπ/σης*

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Αικατερίνη Βερούτσου,
Εικονογράφος-Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Αλιφεροπούλου, Φιλολόγος
Εκπ/κός Β/θμιας Εκπαίδευσης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Χριστίνα Αργυροπούλου

Σύμβουλος Π.Ι.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Μιχαήλ Κατσιμπάρδης, Φιλολόγος
Εκπ/κός Β/θμιας Εκπαίδευσης

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Γιώργος Χαρβαλιάς, Ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ

Ομάδα Εργασίας
Αποφ. 16158/6-11-06 και
75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Μαρία Γαβριηλίδου
Παναγιώτης Εμμανουηλίδης
Έλλη Πετρίδου- Εμμανουηλίδου**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

Νεοελληνική Γλώσσα

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

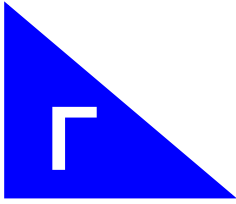
Τόμος 2ος

5η ενότητα

ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

- Οι βαθμοί των επιθέτων και των επιρρημάτων
 - Το β' συνθετικό
- Οργάνωση και συνοχή της περιγραφής και της αφήγησης

Οργάνωση και συνοχή Της περιγραφής και της αφήγησης

Κείμενο 5 [Βιογραφικό σημείωμα]

Οδηγίες για την προετοιμασία ενός βιογραφικού σημειώματος

- Είναι καλύτερο να χωρίζετε το βιογραφικό σημείωμα σε θεματικές ενότητες (θα δείτε τις βασικές στο δείγμα που υπάρχει παρακάτω). Η μορφή αυτή είναι πιο εύκολο να διαβαστεί από ό,τι ένα συνεχές κείμενο. Επίσης, με αυτό τον τρόπο εντοπίζονται πιο άμεσα τα προσόντα σας.
- Να αναφέρετε αναλυτικά τις περιόδους σπουδών, επιμόρφωσης και προϋπηρεσίας

(όσες υπάρχουν). Η σειρά που πρέπει να καταγράφετε τις σπουδές και την προϋπηρεσία είναι η αντίστροφη χρονολογική σειρά, δηλαδή, να αρχίζετε από την πιο πρόσφατη και να προχωράτε προς την αρχική. Δε χρειάζεται να γράψετε σπουδές Γυμνασίου και Δημοτικού. Οι βαθμοί πτυχίου και απολυτηρίου συνηθίζεται να αναφέρονται μόνο αν είναι καλοί!

- Το βιογραφικό πρέπει να μην είναι φλύαρο, αλλά όσο το δυνατόν πιο περιεκτικό και πληροφοριακό. Ιδανικό μέγεθος θεωρείται το βιογραφικό που είναι δύο σελίδες και περιλαμβάνει, ενδεικτικά, τις εξής θεματικές ενότητες (εννοείται ότι μπορείτε να παραλείψετε κάποιες ή να προσθέσετε άλλες):**

- 👉 Προσωπικά στοιχεία
- 👉 Σπουδές
- 👉 Ξένες γλώσσες
- 👉 Επιμόρφωση (σεμινάρια, συνεχής κατάρτιση)
- 👉 Επαγγελματική εμπειρία
- 👉 Δημοσιεύσεις, άρθρα, βιβλία
- 👉 Άλλες γνώσεις (π.χ. υπολογιστές)
- 👉 Ασχολίες και ενδιαφέροντα
- 👉 Συστατικές επιστολές

Δείγμα βιογραφικού σημειώματος

Προσωπικά στοιχεία

Όνοματεπώνυμο: Γιώργος Κ.
Διεύθυνση κατοικίας: Ερμού 20
Τ.Κ., πόλη: 554 26
Θεσσαλονίκη
Τηλέφωνο: 2310.....
Φαξ: 2310.....
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:
gk@yahoo.gr
Ημερομηνία γέννησης:
09.04.1972

Σπουδές

1990-1994: Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης,
Νομική Σχολή
Βαθμός πτυχίου: 8

1983-1989: 1ο Λύκειο Θεσσαλονίκης
Βαθμός απολυτηρίου:
18,9

Ξένες γλώσσες

Αγγλικά: άριστα (Cambridge Proficiency)

Γαλλικά: καλά (Sorbonne I)

Επαγγελματική εμπειρία

2002-2004 Δικηγορικό γραφείο ΕΣ.
Ειδίκευση σε θέματα
Εμπορικού Δικαίου

1998-2002 Ναυτιλιακή εταιρία ΓΔ.
Ειδίκευση σε θέματα
Ναυτικού Δικαίου

1994-1996 Δικηγορικό γραφείο ΑΒ.
Ασκούμενος δικηγόρος

Ασχολίες και ενδιαφέροντα

**Μπάσκετ, θέατρο, κινηματογράφος,
λογοτεχνία**

Συστατικές Επιστολές

Διαθέσιμες εφόσον ζητηθούν

1 Παραπάνω δίνεται το βιογραφικό σημείωμα ενός υποψηφίου για την αγγελία που ζητά δικηγόρο (Βιβλίο του Μαθητή, κείμ. 2).

- Υποθέστε ότι είστε ο εργοδότης και ότι καλείτε τον υποψήφιο σε συνέντευξη. Τι ερωτήσεις θα του κάνατε, ώστε να πάρετε περισσότερες πληροφορίες και να αποκτήσετε καλύτερη εικόνα για το άτομο αυτό;
- Θα τον προσλαμβάνατε;

2 Αφηγείστε σ' ένα φίλο την πορεία των σπουδών σας. Στη συνέχεια περιγράψτε την εργασία με την οποία ασχοληθήκατε μέχρι τώρα.

Κείμενο 6 [Το γραφείο του συλλόγου καθηγητών]

Το δωμάτιο ήταν μικρό και στενό και στη μία πλευρά του, τη βορινή, υπήρχαν γραφεία σιδερένια το ένα δίπλα στο άλλο. Στον τοίχο, δίπλα στην πόρτα της εισόδου, μια βιβλιοθήκη και απέναντι απ' τα γραφεία το μεγάλο παράθυρο και πέντε έξι καρέκλες. Στις κρεμάστρες κρέμονταν τέσσερα μπουφάν αφηρημένων μαθητών που ποτέ δεν τα αναζήτησαν και περίμεναν εκεί υπομονετικά το χειμώνα, δυο ομπρέλες πιασμένες από το

χερούλι τους και τρεις πλαστικές μισοσκισμένες τσάντες με ισάριθμες ξεφουσκωμένες μπάλες ποδοσφαίρου. Στους τοίχους κάνα δυο πίνακες ανακοινώσεων, μερικά έργα ζωγραφικής των μαθητών και κάποιες κορνιζαρισμένες φωτογραφίες από παραστάσεις σχολικές. Στη μία αποκάτω έγραφε «Ενθύμιο από την παράσταση “Καληνύχτα Μαργαρίτα”, σχολ. έτος 1984-5» κι αποκάτω τα ονόματα των μαθητών που έπαιρναν μέρος.

Έλσα Λιαροπούλου,
Ο Σύλλογος,
εκδ. Ίνδικτος, 2001

■ Προσέξτε πώς οργανώνει την περιγραφή της η συγγραφέας στο κείμενο 6. ● Γράψτε μία αντίστοιχη περιγραφή για την αίθουσα της τάξης σας.

Κείμενο 7 [Η καθημερινή ζωή του παππού στην Πόλη]

Κάθε πρωί χαράματα πάνω στην άμαξά του, κουκουλωμένος στα ζεστά έφευγε βιαστικά, πριν φέξει, να προλάβει ν' ανοίξει την επιχείρηση προτού περάσει ο Χρυσάφης. Ο Χρυσάφης ήταν ο προπομπός μιας καλής ημέρας. Ήταν ο σαλεπιτζής που του προμήθευε το αγαπημένο του σουτλού σαλέπ. Όχι πως αν δεν τον προλάβαινε θα 'χανε το σουτλού σαλέπι του. Ο Χρυσάφης ήξερε,

το 'βαζε σ' ένα ποτήρι, το σκέπαζε μ' ένα τσιγκάκι, στρογγυλό με τσακισμένα χείλια, ειδικά γι' αυτή την περίπτωση και τ' άφηνε στο περβάζι του παράθυρου, ακριβώς δίπλα απ' την πόρτα. Μόνο που τότε το σαλέπι κρύωνε και δεν ήταν πια σαλέπι. Λίγο αργότερα άνοιξε ο απέναντι καφενές και ο πρώτος, άντε ο δεύτερος καφές ερχότανε για τον παππού μου. Όλη τη μέρα το παιδί πηγαινοέφερνε καφέδες ή τσάγια για τον παππού, τους πελάτες του ή για όποιον βρισκότανε μαζί του.

Γύρω στις έντεκα, που ένιωθε πια ότι η δουλειά είχε μπει σε κάποια ρέγουλα, έβγαινε από το γραφείο και πέρναγε απέναντι στον καφενέ. Έπιανε ένα τραπέζι κολλητά στον τοίχο, πάντα το ίδιο, λες και ήταν ρεζερβέ γι' αυτόν, κι

άραζε από δίπλα σε μια καρέκλα κι αυτή με την πλάτη της στον τοίχο. Φώναζε πάλι για καφέ και ο μικρός, που ήξερε τις συνήθειές του, έφερνε μαζί με τον καφέ κι ένα τάβλι.

Από κείνη τη στιγμή μέχρι νωρίς τ' απόγευμα έπαιζε τάβλι μ' όποιον έβρισκε μπροστά του, μ' όποιον δεν είχε δύναμη να του το αρνηθεί. Άμα δεν έβρισκε συμπαίκτη, τον πρώτο αμαξά που πέρναγε τυχαία αποκεί περαστικός, μ' ένα νεύμα μπορούσε να τον κατεβάσει και να τον σύρει, ήθελε δεν ήθελε, να παίξουνε μια παρτίδα.

Νίκος Θέμελης,
Αναζήτηση,
εκδ. Κέδρος, 1998

■ Ο συγγραφέας στο κείμενο 7 αφηγείται την καθημερινή δραστηριότητα του παππού Κωνσταντή στην Πόλη. Με ποιες λέξεις και φράσεις οργανώνει και συνδέει την αφήγησή του;

6η ενότητα

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩ, ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΙ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΟΥΜΑΙ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΗΓΕΣ (ΜΜΕ, ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΤΛ.)

- Αδύνατοι και δυνατοί τύποι προσωπικών αντωνυμιών– οι άλλες αντωνυμίες
- Ετυμολογικές οικογένειες λέξεων

A

Αδύνατοι και δυνατοί τύποι προσωπικών αντωνυμιών– Οι άλλες αντωνυμίες

Κείμενο 1 [Ερωτηματολόγιο μαθητών]

Τα παιδιά της ΣΤ΄ τάξης του 4ου Δημοτικού Σχολείου Κέρκυρας βγήκαν στους δρόμους της πόλης και έκαναν ερωτήσεις στους περαστικούς για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Είχαν μαζί τους δύο (2) ειδών ερωτηματολόγια: ένα που αφορούσε παιδιά και ένα άλλο που απευθυνόταν σε μεγάλους. Παρακάτω δίνεται το 2ο ερωτηματολόγιο.

1. Στο σπίτι σας υπάρχει κάποιο ηλεκτρονικό παιχνίδι;

Ναι Όχι

2. (Αν υπάρχει) Εσείς ασχολείστε καθόλου μ' αυτό;

Πολύ Λίγο Καθόλου

3. Πώς αντιδράτε όταν τα παιδιά σας σας ζητάνε να τους αγοράσετε ηλεκτρονικό παιχνίδι;

Τους το αγοράζω.

Δεν τους το αγοράζω.

Τους λέω πως θα το σκεφτώ.

4. Όταν κάνετε δώρα στα παιδιά σας ή σε φίλους τους, προτιμάτε να είναι κάποιο ηλεκτρονικό παιχνίδι;

Ναι Όχι Όχι πάντα

5. Συμφωνείτε με την αγορά ηλεκτρονικών παιχνιδιών;

Ναι Όχι

6. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι χρήσιμα για τα παιδιά;

Πολύ Λίγο Καθόλου

7. Οι κασέτες ηλεκτρονικών παιχνιδιών που έχουν βία, πιστεύετε πως επηρεάζουν τη συμπεριφορά του παιδιού;

Ναι Όχι Όχι πάντα

8. Γιατί τα παιδιά προτιμούν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια;

Γιατί διασκεδάζουν μ' αυτά.

Γιατί βρίσκουν ευκαιρία να μη διαβάσουν.

Γιατί βρίσκονται μέσα στο «πνεύμα της εποχής».

9. Ποια παιχνίδια πρέπει να προτιμούν τα παιδιά;

Τα ηλεκτρονικά

Τα παιχνίδια γνώσης

Τα παιχνίδια κατασκευών

10. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια απορροφούν τα παιδιά τόσο ώστε να ξεχνούν τα μαθήματά τους;

Πολύ Λίγο Αρκετά

11. Συμμετέχετε στις κληρώσεις και προσφορές των σουπερμάρκετ ή άλλων καταστημάτων για ηλεκτρονικά παιχνίδια;

Συμμετέχω Αδιαφορώ

Το σκέφτομαι

12. Αν το ίδιο μαγαζί είχε σε κλήρωση βιβλία αντί για ηλεκτρονικά παιχνίδια, θα είχε την ίδια συμμετοχή στις κληρώσεις; Τι πιστεύετε;

Ναι Όχι Σχεδόν

1 Βρείτε στις 3 πρώτες ερωτήσεις-απαντήσεις του κειμένου 1 τους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών και σημειώστε τη συντακτική τους θέση.

2 Επαναδιατυπώστε προφορικά τις προτάσεις της προηγούμενης άσκησης, αντικαθιστώντας τους αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών του κειμένου με τους αντίστοιχους δυνατούς.

3 Σημειώστε στο κείμενο 1 τις κτητικές αντωνυμίες μαζί με το ουσιαστικό που συνοδεύουν.

Κείμενο 2 [Η οθόνη του υπολογιστή δεν αντικαθιστά την εφημερίδα]

Πηγαίνοντας προς το σχολείο, η Τάμσιν αγόρασε ένα φύλλο της πρωινής έκδοσης των *Χρονικών του Πόρτσμουθ*. Από το μικρό περίπτερο στη γωνία άρχισε να τρέχει και δε σταμάτησε, μέχρις ότου συνάντησε το Ρομπ και τον Τζος στην πύλη του σχολείου. Αφήνοντας τη σάκα της να πέσει κάτω, άρχισε να ξεφυλλίζει με αγωνία την εφημερίδα.

«Το άρθρο!» είπε λαχανιασμένη.
«Η Ντέμπι Γκραντ είπε ότι θα έμπαινε στη σημερινή έκδοση».

Ο Ρομπ χαμογέλασε. «Αυτό είναι λοιπόν; Κι εγώ σκέφτηκα ότι έψαχνες για τα ζώδια!»

«Υπάρχει κάποιο πρόβλημα με την ηλεκτρονική έκδοση;» είπε ο Τζος. **«Είναι δωρεάν. Θα μπορούσες να είχες γλιτώσει το έξοδο».**

Η Τάμσιν συνέχισε να γυρνάει τις σελίδες. «Τζος, μερικά πράγματα δεν μπορεί να τα αντικαταστήσει η οθόνη του υπολογιστή. Ένα από αυτά είναι και η αίσθηση της εφημερίδας!» Τα μάτια της έψαχναν πάνω κάτω τη σελίδα που είχε ανοίξει μπροστά της. **«Να το! Δημοσιεύτηκε!»**

Καθώς ο Τζος κοίταζε πάνω από τον ώμο της, η Τάμσιν έσκυψε, για να μπορέσει κι ο Ρομπ να διαβάσει το άρθρο.

«Είναι ολόκληρο, όπως το είδα στον υπολογιστή της στα γραφεία»

είπε η Τάμσιν. «Ως την παραμικρή λεπτομέρεια...»

Σταμάτησε διαβάζοντας την τελευταία παράγραφο.

«Πρόβλημα;» είπε ο Τζος κοιτάζοντάς την.

Η Τάμσιν ξαναδιάβασε το τέλος του άρθρου της Ντέμπι Γκραντ.

Γι' αυτό, εμπρός, επισκέπτες του διαδικτύου. Αν πηγαίνατε στο Άμπεϊ και είστε συνδεδεμένοι με το Δίκτυο, στείλτε ηλεκτρονικά μηνύματα στη διεύθυνση:

ALLSTAR@ABBHEY.PRIME.CO.YK

Θέλουν να μάθουν πού βρίσκεστε τώρα, τι κάνετε, ό,τι μπορείτε να θυμηθείτε για τη ζωή στο Άμπεϊ - τους δασκάλους, τις αίθουσες, τους παλιούς σας φίλους, τα αθλήματα. Εμπρός, σας περιμένουν να τους στείλετε ένα μήνυμα με όλες τις λεπτομέρειες!

«Κόπηκε... Υπήρχε κάτι για τη φωτιά στο τέλος. Και η τελευταία πρόταση είχε κι ένα πονηρό αστείο».

«Ίσως γι' αυτό να κόπηκε» είπε ο Ρομπ.

«Ίσως» είπε η Τάμσιν. **«Μου είπε όντως ότι ο αρχισυντάκτης της ίσως να αναγκαζόταν να περικόψει το άρθρο, αν δεν υπήρχε αρκετός χώρος».**

Ο Τζος έδειξε το κάτω μέρος της σελίδας. Στο τέλος του άρθρου υπήρχε ένα λευκό κενό. «Όμως υπήρχε αρκετός χώρος» είπε.

Michael Coleman, *Παγίδα στο Δίκτυο*, μτφρ. Β. Αυγουστίνου, εκδ. Μεταίχμιο, 2002

1 Στο κείμενο 2 υπογραμμίστε τους δυνατούς τύπους της προσωπικής αντωνυμίας και βάλτε σε κύκλο τους αδύνατους. • Εξηγήστε σε κάθε περίπτωση γιατί χρησιμοποιήθηκε ο δυνατός τύπος της προσωπικής αντωνυμίας του α΄ ή β΄ προσώπου.

2 Γράψτε μία μικρή παράγραφο για τη σχέση σας με την τηλεόραση, χρησιμοποιώντας μόνο αδύνατους τύπους προσωπικών αντωνυμιών. • Έπειτα ξαναγράψτε την αντικαθιστώντας τους αδύνατους τύπους με δυνατούς.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

3 Σε ποια από τις δύο προτάσεις του κειμένου 2 το *ότι* είναι αναφορική αντωνυμία και σε ποια σύνδεσμος; • Πώς γράφεται η αντωνυμία και πώς ο σύνδεσμος;

- *Θέλουν να μάθουν πού βρίσκεστε τώρα, τι κάνετε, **ό,τι** μπορείτε να θυμηθείτε για τη ζωή στο Άμπειϊ.*
- *Μου είπε **όντως** **ότι** ο αρχισυντάκτης της ίσως να αναγκαζόταν να περικόψει το άρθρο.*

4 Βρείτε στα κείμενα 1 και 2 και γράψτε στον παρακάτω πίνακα τις φράσεις που περιέχουν αόριστες, οριστικές και αναφορικές αντωνυμίες (στις αναφορικές αντωνυμίες γράψτε την αναφορική πρόταση που εισάγουν).

Φράσεις με:

**αόριστες
αντωνυμίες**

**οριστικές
αντωνυμίες**

**αναφορικές
αντωνυμίες**

- **Σημειώστε τη συντακτική θέση των αντωνυμιών μέσα στον πίνακα.**

5 Στους παρακάτω τίτλους εκπομπών από το εβδομαδιαίο πρόγραμμα της τηλεόρασης υπογραμμίστε τις αντωνυμίες και βρείτε σε ποιο είδος ανήκουν. • Φτιάξτε με κάποιες από αυτές δικούς σας τίτλους τηλεοπτικών εκπομπών.

MEGA	ANT1	NET
09.50 Το παιδί μου κι εγώ 14.50 Όσα φέρνει η ώρα	11.00 Εκείνες και εγώ	10.00 Άλλη διάσταση
15.00 Κάπου σε ξέρω		18.30 Κοίτα τι ζητάει 20.10 Ποιος θέλει να γίνει εκατομμυριούχος

ALPHA	STAR	ET3
06.50 Καλημέρα σας 10.00 Καλώς τους	06.45 Κάθε μέρα, καλημέρα	10.00 Άλλη διάσταση 10.00 Η άλλη μέρα 12.30 Κάθε τόπος και τραγούδι
16.50 Θα σε δω στο πλοίο		

περ. «ON OFF», εφημ. ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 28/3/2004

**Κείμενο 3 Εξωσχολικές
δραστηριότητες μαθητών**

**Τις συνήθειες των παιδιών
μελέτησαν τα τμήματα Κοινωνικής
Ιατρικής και Αύξησης και
Ανάπτυξης του νοσοκομείου
Παίδων «Αγλαΐα Κυριακού».**

**Οι επιστήμονες Ν. Παπαδο-
πούλου, Ε. Βλαχοπαπαδοπούλου,
Στ. Μιχαλάκος και Τ. Τσαρμακλής
κατέγραψαν τις εξωσχολικές
δραστηριότητες 1.694 μαθητών από
26 δημοτικά σχολεία της Αττικής,
τις οποίες δημοσίευσαν στο δελτίο
της Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής του
Πανεπιστημίου της Αθήνας.**

**Από την ανάλυση των
ευρημάτων φαίνεται ότι τα αγόρια**

ασχολούνται πολύ περισσότερο από τα κορίτσια με τον αθλητισμό και τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Από την πλευρά τους τα κορίτσια διαβάζουν εξωσχολικά βιβλία περισσότερο από τα αγόρια, ενώ ασχολούνται πιο συχνά με την εκμάθηση κάποιου μουσικού οργάνου.

Οι ξένες γλώσσες κλέβουν ελεύθερο χρόνο από πολλούς μαθητές του δημοτικού, καθώς η μελέτη δείχνει ότι τρία στα πέντε παιδιά πηγαίνουν φροντιστήριο προκειμένου να μάθουν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα.

Την «παράσταση» όμως κλέβει και στα δύο φύλα η τηλεόραση, η οποία φαίνεται ότι αποτελεί την πιο σταθερή παρέα

τους κατά τις ώρες που βρίσκονται στο σπίτι.

**Δημ. Καραγιώργος,
εφημ. ΕΘΝΟΣ, 27/1/2004**

1 Σχηματίστε σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό αυτό των λέξεων:

εξωσχολικά:.....

.....

παιδιατρικής:.....

.....

2 Συνεργαστείτε με τους συμμαθητές σας για να βρείτε οικογένειες λέξεων με παραγωγή ή σύνθεση με τις λέξεις:

κοινωνικής:

.....

εκμάθηση:

.....

ασχολούνται:

.....

γλώσσα:

.....

3 Σχηματίστε ουσιαστικά που να έχουν α' συνθετικό όμοιο με αυτό των λέξεων πρωτότυπα και φωτοαντιγραφικά.

πρωτο-

.....

φωτο-

.....

4 Σχηματίστε προφορικά λέξεις που να έχουν κοινή ρίζα με το επίθετο χάρτινο.

7η ενότητα

ΒΙΩΝΟΝΤΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

- Τα είδη των επιρρηματικών προσδιορισμών
 - Παράγωγα επιρρήματα
- Συνδετικές λέξεις και φράσεις

A

Τα είδη των επιρρηματικών Προσδιορισμών

Κείμενο 1 Στη (μαρτυρική) πιάτσα ταξί των ΚΤΕΛ

Πάει κανείς Δάφνη, Άλιμο, Μπραχάμι; Ξεπερνώντας τον εαυτό μου, βγαίνω ορμητικά από το μπουλούκι, τσαλαπατώ βαλίτσες, τσάντες και ό,τι άλλο βρίσκεται στο δρόμο μου και τρέχω με αγωνία προς το μέρος του οδηγού που μόλις πρόφερε τις μαγικές λέξεις. Είμαι αποφασισμένη να ξεφύγω από τον τόπο του μαρτυρίου μου, την πιάτσα των ταξί στο σταθμό των ΚΤΕΛ στον Κηφισό, όμως δεν προλαβαίνω. Σε κλάσματα δευτερολέπτου η τετραπλή κούρσα συμπληρώνεται από τους πιο σβέλτους και ετοιμοπόλεμους.

Απογοητευμένη αλλά με τις αισθήσεις σε επιφυλακή συγκεντρώνω τις δυνάμεις μου, ώστε την επόμενη φορά να καλπάζω ως επίδοξος Κεντέρης προς το μαγικό κίτρινο αυτοκίνητο που θα με πάει, Θεού θέλοντος και ταξιτζή επιτρέποντος, στο σπίτι μου.

Ύστερα από μισή ώρα αναμονής στην ουρά έχω εμπεδώσει ότι το πόσο γρήγορα θα φύγω από το σταθμό εξαρτάται αφενός από το αν ο προορισμός μου θα συμπέσει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα με αυτούς των άλλων ταλαιπωρημένων συνταξιδιωτών μου και αφετέρου από την ταχύτητα των αντανakλαστικών μου. Πίσω μου η γραμμή 051 για Ομόνοια αναχωρεί με συχνότητα 10 λεπτών. Αν είχα προτιμήσει το λεωφορείο, αυτή τη στιγμή θα είχα ήδη μετεπιβιβαστεί

στο μετρό και σύντομα θα άνοιγα με ανακούφιση την πόρτα του σπιτιού μου. «Κύριε, είναι η σειρά μου και απαιτώ επιτέλους να εξυπηρετηθώ!», ουρλιάζω με αγανάκτηση. «Μαρούσι, Πεύκη κανείς;» η απάντηση, που προφανώς δεν απευθύνεται σε μένα...

Αλεξάνδρα Μανδράκου, περ. «Κ»,
εφημ. *Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ*, 05/10/2003

1 Επισημάνετε στο κείμενο τα προθετικά σύνολα της μορφής από + αιτιατική. • Σε ποια περίπτωση έχουμε ποιητικό αίτιο και σε ποια προσδιορισμό του τόπου; • Σχηματίστε δύο αντίστοιχες δικές σας προτάσεις που θα αναφέρονται στο κυκλοφοριακό πρόβλημα.

2 **Επισημάνετε στο κείμενο επιρρηματικούς προσδιορισμούς με τις ακόλουθες μορφές:**

α. επίρρημα:

.....
.....

β. επιρρηματική μετοχή:

.....
.....

γ. δευτερεύουσα πρόταση:

.....
.....

δ. προθετικό σύνολο:

.....
.....

ε. ουσιαστικό:

.....
.....

στ. επίρρημα + προθετικό σύνολο:

.....
.....

3 Συγκεντρώστε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς που δηλώνουν τόπο και κατατάξτε τους ανάλογα με την ειδικότερη σημασία που δηλώνει ο καθένας:

α. στάση:

.....

β. προορισμός:

.....

γ. προέλευση:

.....

δ. κατεύθυνση:

.....

ε. κίνηση:

.....

Κείμενο 2

Πλατεία Μοναστηρακίου Νο1:
Σε άλλη κλίμακα, ένας τέτοιος δρόμος θα χρειαζόταν 4x4. Μέχρι να κυκλοφορήσουν και τέτοια καροτσάκια, οι μαμάδες βγάζουν βόλτα τα παιδιά τους οπλισμένες απλώς με λίγο περισσότερη υπομονή.

φωτ/φίες:
Βαγγέλης
Ζαβός

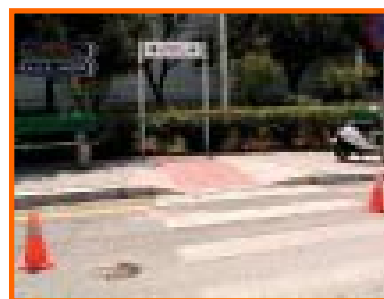
Πλατεία Μοναστηρακίου Νο2:
Ο βαθμός δυσκολίας αυξάνεται, Εδώ, χρειάζεται να επιλέξουμε ποιο φυσικό εμπόδιο θα πρέπει να υπερπηδήσουμε για να συνεχίσουμε το δρόμο μας.

**φωτ/φία: Βαγγέλης
Ζαβός**

**Ερμού & Αθηνάς:
Δεν ξέρουμε γιατί το τελάρο
τοποθετήθηκε εκεί (η εσοχή του
πεζοδρομίου προοριζόταν μάλλον
για κάδο απορριμμάτων), το
σίγουρο είναι ότι ουκ ολίγοι έχουν
βρεθεί ανάσκελα εξ αιτίας του.**

**Ράμπα σε πεζοδρόμιο
για τη διευκόλυνση των
ατόμων με ειδικές
ανάγκες.**

**περ. «ΟΙΚΟ», εφημ.
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 8/5/2004**

**■ Στις λεζάντες των παραπάνω
φωτογραφιών εντοπίστε**

επιρρηματικούς προσδιορισμούς που δείχνουν: χρόνο, τόπο, τρόπο, σκοπό, πιθανότητα, αιτία. • Έπειτα παρουσιάστε προφορικά στην τάξη το πρόβλημα που θίγεται στις φωτογραφίες, χρησιμοποιώντας επιρρηματικούς προσδιορισμούς με τις προηγούμενες σημασίες.

Κείμενο 3 Μεταλλαγμένα: Τι μπορείς να κάνεις εσύ

Τα μεταλλαγμένα προϊόντα τρυπώνουν στη διατροφή μας. Η σόγια, το καλαμπόκι και τα παράγωγά τους είναι οι κύριες πηγές της γενετικής ρύπανσης στη φύση και στα τρόφιμα. Πολλά προϊόντα όπως σοκολάτες, μπισκότα, σνακ, σάντουιτς, γλυκά, πίτες, παιδικές τροφές κτλ. μπορεί να περιέχουν μεταλλαγμένη σόγια ή καλαμπόκι

ως βασικά συστατικά ή πρόσθετα. Και σαν να μην έφτανε αυτό, οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί φτάνουν έμμεσα στο πιάτο μας σε τεράστιες ποσότητες μέσα από τις ζωοτροφές-ιχθυοτροφές, αφού αποτελούν βασικό μέρος της διατροφής των ζώων εκτροφής.

Ακόμα και αν «καθαρίσουμε» λοιπόν το σύνολο των τροφίμων από τα μεταλλαγμένα συστατικά, οι μεταλλαγμένοι οργανισμοί θα εξακολουθούν να απειλούν το φυσικό περιβάλλον και την υγεία. Για να αποφύγουμε τον εφιάλτη των μεταλλαγμένων, θα πρέπει να καθαρίσουμε το σύνολο της τροφικής αλυσίδας. Η προσπάθεια αυτή χρειάζεται την ενεργό συμμετοχή σου και την ουσιαστική υποστήριξή σου.

Για τον καθένα που δε θέλει να παίξει το ρόλο του άκριτου καταναλωτή αλλά θέλει να έχει έναν πιο ουσιαστικό λόγο στα ζητήματα που έχουν σχέση με τη διατροφή, την προστασία του περιβάλλοντος και τη δημόσια υγεία, φτιάξαμε το Δίκτυο Καταναλωτών εναντίον των μεταλλαγμένων. Ταυτόχρονα δημοσιοποιήσαμε τον Οδηγό καταναλωτών (pdf) που έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο κενό που υπάρχει στην ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τους μεταλλαγμένους οργανισμούς, τη χρήση τους στα τρόφιμα και τη σήμανσή τους. Μέχρι σήμερα, η δράση του Δικτύου Καταναλωτών έχει φέρει εντυπωσιακά αποτελέσματα. Σύμφωνα με τους ελέγχους που έχουν γίνει και όπως διαβεβαιώνουν οι ίδιες οι βιομηχανίες

τροφίμων, η παρουσία μεταλλαγμένων οργανισμών σε τρόφιμα είναι πλέον σπάνια στην Ελλάδα.

Από το 2001 ξεκίνησαν και οι εισαγωγές σημαντικής ποσότητας πιστοποιημένης μη μεταλλαγμένης σόγιας με προορισμό τις ζωοτροφές. Για άλλη μια φορά η κινητοποίηση του κόσμου έφερε άμεσα αποτελέσματα. Η πίεση αυτή πρέπει να συνεχιστεί για να εξασφαλίσουμε ότι τα μεταλλαγμένα θα φύγουν μια και καλή από τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και ότι το μέλλον της γεωργίας δε θα έχει θέση για τα μεταλλαγμένα· η γεωργία του αύριο πρέπει να είναι βιολογική. Ας συνεχίσουμε λοιπόν.

• Γίνε κι εσύ μέλος του Δικτύου Καταναλωτών.

- Χρησιμοποίησε τον Οδηγό καταναλωτών σε κάθε σου αγορά.
- Χρησιμοποίησε την αγοραστική σου δύναμη και πες ΟΧΙ ΣΤΑ ΜΕΤΑΛΛΑΓΜΕΝΑ!
- Αγόραζε βιολογικά προϊόντα.

<http://www.greenpeace.gr>
(διασκευή)

■ Αφού εντοπίσετε τους παρακάτω επιρρηματικούς προσδιορισμούς στο κείμενο 3, αντιστοιχίστε τους με τη σημασία τους:

- αναφορά
- εναντίωση
- παραχώρηση
- σκοπός
- ποσό
- συμφωνία
- τρόπος

- οι ίδιοι οι αξιωματικοί της υπηρεσίας
- όπως συμβαίνει στην
- περίπτωση της αμφισβήτησης
- της αρχικής απόφασης
- εναντίον των μεταγενέστερων
- αποφάσεων των μεταγενέστερων
- για να αποφυγούμε τον
- μεταγενέστερο στατικό
- τρόπο των απόφασεων
- λοιπόν το σύνολο των
- «καθαρσιμών»
- σε τρέχουσες ποσότητες

Κείμενο 4 Η Ελλάδα τους... πληγώνει

***Τα άτομα με αναπηρίες σε 17
μεγάλες πόλεις της Ελλάδας δεν
έχουν πρόσβαση πουθενά.***

**«Εχθρική» για τους ανθρώπους
με αναπηρία είναι η Ελλάδα. Όπως
αποκαλύπτει έρευνα της Ιατρικής
Σχολής του Πανεπιστημίου
Αθηνών, η πρόσβαση σε δημόσια
κτίρια, υπηρεσίες, τράπεζες αλλά
και ξενοδοχεία ή χώρους αναψυχής
γίνεται Γολγοθάς για τα άτομα που
αντιμετωπίζουν κινητικά προβλή-
ματα, σε πολλές πόλεις της χώρας.**

**Την έρευνα πραγματοποίησε ο
αναπληρωτής καθηγητής της
Ιατρικής κ. Ιωάννης Στ. Παπαδό-
πουλος με τους συνεργάτες του
Βάνα Γιουβρή και Β. Καραντζούλη.**

Η καταγραφή έγινε με επιτόπια έρευνα –3-5 ωρών σε κάθε πόλη– στο πλαίσιο εφαρμογής των στόχων του Πανεπιστημίου που αφορούν την ενασχόληση με την κοινωνία και τα καθημερινά προβλήματα των πολιτών.

Στην έρευνα περιελήφθησαν τα κέντρα 17 πόλεων: Λάρισα, Κοζάνη, Καστοριά, Γρεβενά, Πρέβεζα, Αστακός, Λουτράκι, Φλώρινα, Μεσολόγγι, Ναύπακτος, Αιτωλικό, Βόνιτσα, Φιλιππιάδα, Νεάπολη Λακωνίας, Σάμη, Αργοστόλι, Αιδηψός.

Οι ράμπες για τα αναπηρικά αμαξίδια σε πεζοδρόμια ήταν αρκετές μόνο σε 5 από τις πόλεις που επισκέφθηκε η ομάδα της Ιατρικής Σχολής. Σε τέσσερις πόλεις οι ράμπες είχαν πλάτος πάνω από 80 εκατοστά, ενώ τη

σωστή κλίση είχαν μόνο 3! Στις περισσότερες περιπτώσεις, μάλιστα, όπου υπήρχαν ράμπες, υπήρχαν και εμπόδια που έκαναν αδύνατη την κίνηση των αναπήρων σε αυτές.

Οι επιστήμονες επισκέφθηκαν 32 ξενοδοχεία στις 17 πόλεις. Κανένα από αυτά δε διέθετε ειδικές χειρολαβές στην είσοδο ούτε χώρο στάθμευσης για οχήματα αναπήρων. Ράμπα στην είσοδο είχαν δύο μόνο ξενοδοχεία!

**Δέσποινα Κουκλάκη, εφημ.
ΤΑ ΝΕΑ, 13/4/2004**

■ Αφηγηθείτε μια δική σας εμπειρία μέσα από την οποία διαπιστώσατε την αδυναμία ατόμων με αναπηρίες να προσεγγίσουν ένα δημόσιο κτίριο ή μέσο συγκοινωνίας,

χρησιμοποιώντας όσο περισσότερους επιρρηματικούς προσδιορισμούς μπορείτε από αυτούς που σημειώνονται στο κείμενο με πλάγια γράμματα.

B

Παράγωγα επιρρήματα

1 Στο κείμενο 3 υπάρχουν τα ονοματικά σύνολα: *ενεργό συμμετοχή, ουσιαστική υποστήριξη*. Μετατρέψτε τα ουσιαστικά σε ρήματα και τα επίθετα σε επιρρήματα και χρησιμοποιήστε σε δικές σας προτάσεις τις φράσεις που θα προκύψουν σχετικά με τη δική σας στάση απέναντι στα μεταλλαγμένα τρόφιμα.

2 Βρείτε στο κείμενο 3 τους τύπους των επιθέτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως επιρρήματα και χρησιμοποιήστε

τα ως επιρρήματα, γράφοντας μία παράγραφο για το πρόβλημα των μεταλλαγμένων προϊόντων.

3 άμεσα + αμέσως: Έχουν την ίδια σημασία τα επιρρήματα αυτά;

• Δείξτε το σε δύο προτάσεις υποθέτοντας ότι μιλάτε προς έναν εκπρόσωπο του Δήμου σας, ο οποίος θα πρέπει να λάβει μέτρα για ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα της περιοχής σας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 Σχηματίστε επιρρήματα με δύο καταλήξεις (-α και -ως) από τα επίθετα: αδιάκριτος, τέλειος, ευχάριστος και χρησιμοποιήστε

**κάποια από αυτά για να συντάξετε
ένα σύντομο κείμενο, προτείνοντας
τρόπους αντιμετώπισης των
κινδύνων από τη χρήση
μεταλλαγμένων προϊόντων.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

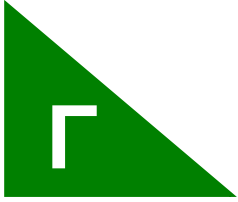
.....

.....

.....

.....

.....

Συνδεδειγμένες λέξεις και φράσεις

Κείμενο 5 [Ταξίδι με... ποδήλατο]

**Βασιλική Δεμάγκου, Κυκλοφοριακή
αγωγή Ε και Στ' δημοτικού,
εκδ. Σαββάλα, 2003**

■ Γράψτε ένα κείμενο δύο παραγράφων στο οποίο θα συμβουλευέτε ένα φίλο σας τι να προσέχει όταν οδηγεί το ποδήλατο του. • Προσέξτε τις παραπάνω φωτογραφίες και χρησιμοποιήστε τις κατάλληλες λέξεις και φράσεις: Στην πρώτη παράγραφο γράφουμε τα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσουμε αν δεν προσέχουμε, όταν οδηγούμε ποδήλατο στους δρόμους, και στη δεύτερη καταγράφουμε τους κανόνες που πρέπει να ακολουθούμε για ασφαλή μετακίνηση με ποδήλατο με αφορμή τις εικόνες. Προσέξτε τη σύνδεση των προτάσεων και συνδέστε αντιθετικά τις παραγράφους.

Κείμενο 6 [Αυτό είναι η περιβαλλοντική εκπαίδευση;]

Με είχαν κάποτε καλέσει σ' ένα γραφικότατο χωριό για μια εκδήλωση της λεγόμενης «περιβαλλοντικής εκπαίδευσης» που έγινε από τους μαθητές. Υπήρχε, φυσικά, και η απαραίτητη έκθεση ζωγραφικής με το «πρωτότυπο» θέμα «Τα παιδιά ζωγραφίζουν το περιβάλλον». Οι ζωγραφιές των μαθητών θύμιζαν σχεδόν αποκλειστικά θανατικό. Ψόφια ψάρια στις ακτές, καμινάδες που βγάζουν μαύρο καπνό που πνίγει, εντομοκτόνα που σκοτώνουν τα πουλιά και πάει λέγοντας. Όλα αυτά σ' ένα πεντακάθαρο περιβάλλον με τα πουλάκια να κελαϊδούν και τα ψάρια να

φαίνονται στη διαφανή θάλασσα. Τα παιδιά, όπως ήταν φυσικό, όταν άκουσαν το δάσκαλο να μιλάει για περιβάλλον, σκέφτηκαν το σκουπίδι και τη βρομιά.

Εκτός από την κινδυνολογία το άλλο «σκέλος» της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχει να κάνει με οτιδήποτε παλιό. Είτε έχουμε να κάνουμε με σκεύη είτε με επαγγέλματα είτε με οτιδήποτε άλλο παρωχημένο. Το οποίο παρουσιάζεται εξωραϊσμένο με άφθονη νοσταλγία «για τον παλιό καλό καιρό». Υπάρχει, φυσικά, σύνδεση και με το προηγούμενο «σκέλος» των κινδύνων μια και στο παρελθόν όλα ήταν καθαρά, υγιεινά και ευτυχή, ενώ το παρόν χαρακτηρίζεται μόνο από βρομιά, ασθένειες και δυστυχία.

Νίκος Σ. Μάργαρης, *Λαογραφική Οικολογία*, εκδ. Φιλιππούτη, 1991

1 Στο παραπάνω κείμενο εντοπίστε τους τρόπους (λέξεις, φράσεις κτλ.) που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για τη σύνδεση των προτάσεων ή των παραγράφων.

2 Συμφωνείτε με τις διαπιστώσεις του συγγραφέα σχετικά με την αντίληψη που επικρατεί για την περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία μας; • Στηρίξτε τις απόψεις σας με επιχειρήματα.

8η ενότητα

ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΓΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- Οι μετοχές στην ενεργητική και παθητική φωνή
- Παρασύνθετα και πολυλεκτικά σύνθετα
 - Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων

**Ελένη Θεοφυλάκτου, Φιγούρα,
Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών, εκδ.
Μέλισσα, 1998**

A

**Οι μετοχές
στην ενεργητική
και παθητική φωνή**

**Κείμενο 1 [Δεν άφησε
το όνειρο να σπρώξει
την πραγματικότητα]**

Η Ιωάννα έφυγε από το σπίτι της στην Κυψέλη μια Τρίτη. Αυτό είναι σίγουρο –ότι ήταν Τρίτη– γιατί μόλις είχε γυρίσει από τη λαϊκή αγορά κι είχε σωριάσει τα φρούτα και τα λαχανικά στο μωσαϊκό της κουζίνας της. Σκέφτηκε ότι τώρα έπρεπε να κάνει μια πολύ λογική τακτοποίηση, να χωρέσουν όλα αυτά στο μικρό της ψυγείο. Φαίνεται ότι αυτή η διαδικασία της τακτοποίησης, της τάξης, της λογικής, το μικρό ψυγείο, η μικρή κουζίνα έσπασαν την εύθραυστη

πια αντοχή της Ιωάννας και την πίεσαν περισσότερο απ' όσο άντεχε αυτό τον καιρό.

Γιατί, πραγματικά, σ' όλη της τη ζωή η Ιωάννα πιεζόταν.

Μικρή ήταν ένα ήσυχο και ονειροπόλο κοριτσάκι που του άρεσε να μονολογεί με τις ώρες, να φτιάχνει ιστορίες, να μπαίνει μέσα σ' αυτές και να χάνεται. Η λογική της μητέρας, όμως, αμείλικτη και ψυχρή, τη γύριζε πάντα στην πραγματικότητα.

Η μητέρα ετοίμαζε την κόρη για μια ζωή ανάλογη με τη δική της, όπου το ωφέλιμο και το χρήσιμο έθαβαν το όνειρο και την ουτοπία. Η μανία της μητέρας ήταν η ανεξαρτησία που δίνει ένα καλό επάγγελμα. Ρεαλίστρια και βασανισμένη η ίδια, ήθελε για την κόρη της ένα σίγουρο μέλλον.

Και τη σιγουριά δεν τη δίνει ένας γάμος. [...]

Το κοριτσάκι δεν το ενδιέφερε βέβαια ούτε ο έρωτας, αν και μονίμως ένιωθε ερωτευμένο, ούτε το σίγουρο επάγγελμα. Το μόνο που το ένοιαζε ήταν μην τύχει και χάσει την αγάπη της μητέρας του... Ούτε πατέρας υπήρχε ούτε άλλα αδέρφια, για να αναπληρώσουν το χαμένο παράδεισο. [...]

Εκείνη την Τρίτη, που η Ιωάννα εγκατέλειψε το σπίτι της, δεν είχε να φοβάται τίποτε. Τα είχε χάσει όλα. Η μητέρα, πεθαμένη από χρόνια, δεν την απειλούσε πια.

Όλες οι θεωρίες της περί έρωτος και συζύγων κι επαγγελματών βγήκαν αληθινές. Και βγήκαν αληθινές, γιατί η Ιωάννα ήταν προετοιμασμένη ακριβώς γι' αυτό. Ουδέποτε άφησε το όνειρο να

σπρώξει λίγο την πραγματικότητα. Ουδέποτε δέχτηκε την πρόκληση να κάνει κάτι πέρα από τα εγκεκριμένα. Ήταν ένα υπάκουο παιδί που έγινε μια μετρημένη γυναίκα. Υπέταξε τα πάθη της και τα όνειρά της τα έθαψε βαθιά μέσα της.

Ευγενία Φακίνου,
Η μεγάλη πράσινη, εκδ.
Καστανιώτη, Αθήνα, 1988

- 1** Στο κείμενο υπάρχουν μετοχές που φωτογραφίζουν το χαρακτήρα και την πορεία της ηρωίδας. Επισημάνετε τις και βρείτε τα ρήματα από τα οποία προέρχονται.
- Επίσης χαρακτηρίστε τις: είναι επιθετικές ή επιρρηματικές;

.....

.....

.....

.....
.....

2 Εντοπίστε μέσα στο κείμενο τους ρηματικούς τύπους που δείχνουν την ψυχολογική πίεση που δέχτηκε η Ιωάννα και την επίδραση που είχε αυτή στη συμπεριφορά της και σχηματίστε τις μετοχές του ενεργητικού ενεστώτα και του παθητικού παρακειμένου: *(είχε) γυρίσει, έσπασαν, πιεζόταν, έθαβαν, εγκατέλειψε, άφησε, να σπρώξει, υπέταξε.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3 Μπορείτε να αντικαταστήσετε κάποιες από τις επιθετικές μετοχές της προηγούμενης άσκησης με άλλες συνώνυμες;

- Χρησιμοποιήστε όσες μπορείτε σ' ένα δικό σας κείμενο με θέμα μια εμπειρία σας, κατά την οποία αισθανθήκατε πίεση ή άγχος.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 Αφού μελετήσετε τις παρακάτω φράσεις, προσπαθήστε να αντικαταστήσετε κάποια ρήματα με μετοχές ενεστώτα της ενεργητικής φωνής, ώστε να μην αλλάξει το νόημά τους.

**α. Το κοριτσάκι δεν το ενδιέφερε
βέβαια ούτε ο έρωτας, αν και
μονίμως ένιωθε ερωτευμένο.**

.....
.....
.....

**β. Υπέταξε τα πάθη της και τα
όνειρά της τα έθαψε βαθιά μέσα της.**

.....
.....

**Κείμενο 2 [«Σφηνάκια» από
τα εννέα τους χρόνια!...]**

**Η ολοένα αυξανόμενη χρήση του
αλκοόλ από τους Έλληνες
εφήβους έχει διαπιστωθεί
ήδη από τις μεγάλες έρευνες
της Ψυχιατρικής Κλινικής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
για τη χρήση εξαρτησιογόνων**

**ουσιών στο μαθητικό πληθυσμό.
Μια ακόμα έρευνα επισημαίνει το
ανησυχητικό αυτό φαινόμενο...**

**Οι επτά στους δέκα Έλληνες εφή-
βους (το 72%) δοκίμασαν αλκοόλ
πριν από την ηλικία των 9 χρόνων
(ένα 18% μάλιστα πριν από την
ηλικία των 7 χρόνων) και οι
περισσότεροι από αυτούς (το 44%)
μετά την παρότρυνση των γονέων
ή (το 20%) μετά την προσφορά
ποτού από συγγενείς ή φίλους! Η
πρώτη δοκιμή έγινε κυρίως με κρα-
σί (40%) ή μπίρα (35%), αν και στο
14% το πρώτο ποτό των παιδιών
ήταν εισαγόμενο «σκληρό».**

**Το 64% των εφήβων θεωρούν το
οινόπνευμα απαραίτητο για τη
διασκέδασή τους, ενώ το 69% δε
θεωρεί ότι η χρήση αλκοόλ επιδρά**

βλαπτικά στη συμπεριφορά και το 75% δε θεωρεί πως επιδρά αρνητικά στην ασφαλή οδήγηση με μηχανή ή αυτοκίνητο...

Η έρευνα βασίστηκε στις απαντήσεις 320 εφήβων, ηλικίας 14-16 χρόνων, οι οποίοι φοιτούσαν σε σχολεία του λεκανοπεδίου των Αθηνών. Όλα τα παραπάνω ευρήματα έρχονται σε αντίθεση με το γεγονός ότι το 80% των εφήβων δήλωσαν πως γνωρίζουν ότι πρέπει να αποφεύγουν το αλκοόλ.

«Τα περισσότερα παιδιά είχαν την πρώτη τους εμπειρία με οινόπνευματώδη μετά την ενθάρρυνση των ενηλίκων του άμεσου περιβάλλοντός τους και αυτό σημαίνει άγνοια και κακή ενημέρωση των γονέων για τις επιπτώσεις του αλκοόλ» σχολιάζουν οι ερευνητές.

«Μετά την πρώτη επαφή, οι έφηβοι συνεχίζουν να αυξάνουν τη χρήση, καθώς δέχονται την προβολή συγκεκριμένων προτύπων από τα ΜΜΕ, με συσχέτιση του “επιτυχημένου-γοητευτικού” εφήβου με τη χρήση αλκοόλ».

**Μ. Κατσανοπούλου,
«Άγχος, αλκοόλ και ατυχήματα
μαστίζουν τους εφήβους»,
εφημ. *ΤΑ ΝΕΑ*, 23/11/1996**

1 Η προηγούμενη έρευνα έγινε σε εφήβους της δικής σας ηλικίας. Διαβάζοντας τα ανησυχητικά αποτελέσματά της, εντοπίστε στο κείμενο τα παρακάτω ρήματα και σχηματίστε για καθένα τη μετοχή του ενεργητικού ενεστώτα, χωρίζοντάς τες σε δύο ομάδες ανάλογα με την κατάληξή τους:

*(έχει) διαπιστωθεί, επισημαίνει,
δοκίμασαν, θεωρούν, επιδρά,
φοιτούσαν, δήλωσαν, σχολιάζουν.*

A' ομάδα

.....

.....

B' ομάδα

.....

.....

2 Χρησιμοποιώντας μετοχές των ρημάτων του κειμένου 2, γράψτε ένα μικρό κείμενο, στο οποίο θα εκφράζετε την άποψή σας για τη χρήση αλκοόλ από τους συνομηλίκους σας.

.....

.....

.....

.....

.....

B

Παρασύνθετα και πολυλεκτικά σύνθετα

1 Γράψτε στη δεύτερη στήλη του παρακάτω πίνακα τις παρασύνθετες λέξεις που παράγονται από τη λέξη ή τις δύο λέξεις που λέγονται μαζί, οι οποίες βρίσκονται στην πρώτη στήλη:

	Παρασύνθετη λέξη
προσμετρῶ	απροσμέτρητος (επίθ.)
προσδοκῶ	(επίθ.)
απογοητεύω	(επίθ.)
αποπροσανατολίζω	(επίθ.)
κυριολεξία	(επίθ.)
Μαύρη θάλασσα	(ουσ.)
Άγιο Όρος	(ουσ./επίθ.)
μαύρη αγορά	(ουσ.)

2 Βρείτε τις παρασύνθετες λέξεις από τον ορισμό που σας δίνεται παρακάτω:

**κατάστημα που πουλάει ψωμί και
γλυκά**

αρτοζαχαροπλαστείο

**κατάστημα που πουλάει γάλα και
γλυκά**

**κατάστημα που πουλάει βιβλία και
χαρτικά**

μαγαζί που πουλάει παλιά βιβλία

**γιατρός που ειδικεύεται σε
παθήσεις των αυτιών, της μύτης και
του λάρυγγα**

**γιατρός που ειδικεύεται σε
παθήσεις της κοιλιάς και των
εντέρων**

3 Για καθεμία λέξη σχηματίστε την παρασύνθετη λέξη που σημαίνει τον κάτοικο αυτής της περιοχής ή αυτόν που κατάγεται από εκεί ή αυτό που έχει σχέση με την περιοχή αυτή.

Μικρό Χωριό	Μικροχωρίτης
Αϊ-Στράτης	
Ασπρόπυργος	
Μικροσπηλιά	
Ξηρόκαμπος	
Αστροχώρι	
Μικρολίβαδο	
Παλαιόκαστρο	
Ψηλή Ράχη	
Επτάνησα	
Αιγαίο Πέλαγος	
Αγ. Δημήτριος	αγιοδημητριάτικο
Μεγάλο Χωριό	
Γιαννακοχώρι	
Νέα Σμύρνη	

Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων

Κείμενο 3 [Κακές οικονομικές συνθήκες και βία στα γήπεδα]

Οι αιτίες του χουλιγκανισμού είναι διάφορες. Θα μπορούσε να πει κανείς σε πρώτη φάση οι κακές οικονομικές συνθήκες. Κακές οικονομικές συνθήκες και ειδικά υποαπασχόληση και ανεργία γεννούν συναισθήματα πικρίας και οδηγούν μερικές φορές σε μια μοιρολατρική αντιμετώπιση της ζωής. Συχνά όμως οδηγούν και σε επιθετικότητα, αφού τα αποθέματα ενέργειας που απορροφά η καθημερινή εξαντλητική εργασία του ανθρώπου μένουν ανεκμετάλλευτα και αναζητούν μια διέξοδο.

Δυστυχώς μια τέτοια διέξοδος είναι συχνά οι αξιόποινες πράξεις βίας.

**Θάνος Ηλ. Γιαννόπουλος,
εφημ. ΤΑ ΝΕΑ, 7/2/1986**

1 Παρακολουθείτε γνωστή αθλητική εκπομπή στην οποία συζητείται το θέμα της βίας στα γήπεδα. Ένας ομιλητής ερμηνεύει το φαινόμενο παρουσιάζοντας τα επιχειρήματα που υπάρχουν στο κείμενο 3.

- Είναι οργανωμένη με λογικό τρόπο η επιχειρηματολογία του;**
- Οργανώστε σε μία παράγραφο με λογική σειρά ένα άλλο επιχείρημα με το οποίο θα παρουσιάζετε τη δική σας άποψη για μία άλλη αιτία της βίας στα γήπεδα. Μπορείτε ν' αναζητήσετε υλικό και σ' άλλους τομείς –εκτός από τον οικονομικό– όπως:**

Τομείς αναζήτησης αιτιών

1. Πολιτεία – κράτος

→ π.χ. αστυνόμευση στα γήπεδα

2. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

→ π.χ. πυροδότηση φανατισμού οπαδών

3. Εκπαίδευση – παιδεία

→ γιατί;

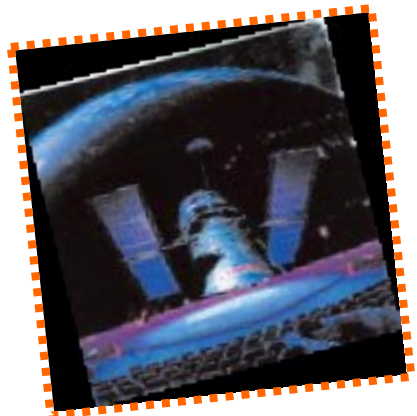
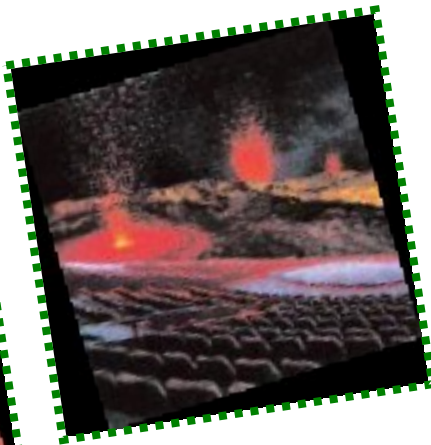
Συνέχισε.....

2 Με ποιο τρόπο η συγγραφέας της έρευνας στο κείμενο 2 τεκμηριώνει τη διαπίστωσή της για τη ροπή πολλών νέων σήμερα προς το αλκοόλ; Με επιχειρήματα ή με στατιστικά στοιχεία-αποτελέσματα έρευνας, δηλαδή τεκμήρια; • Είναι πιο πειστική για σας μια τέτοια τεκμηρίωση;

9η ενότητα

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

- Ορισμός
- Η επιχειρηματολογία στα άλλα μαθήματα
- Χρήση λεξικών

Ευγενίδειο Ίδρυμα,
<http://www.eugenfound.edu.gr>

A**Ορισμός****Κείμενο 1 [Το άστρο της ημέρας]**

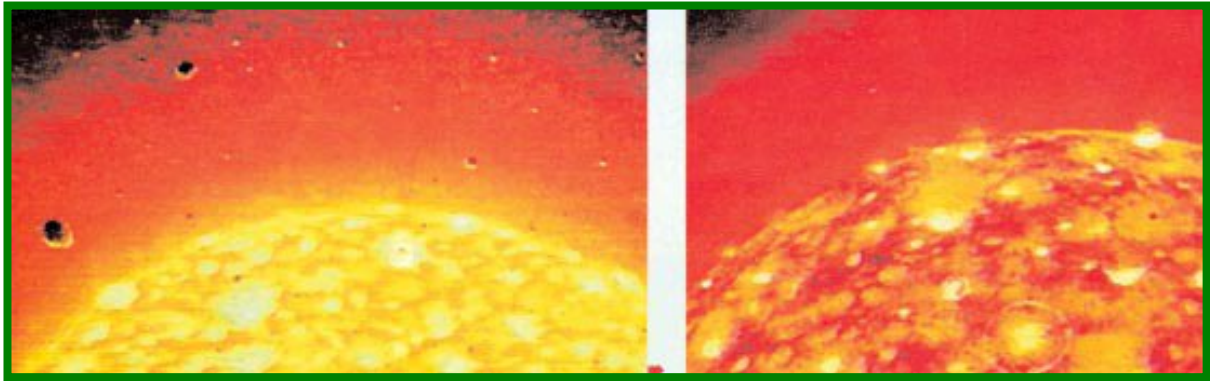
Σε απόσταση 150 εκατομμυρίων χιλιομέτρων είναι το πλησιέστερο σε μας άστρο του Ήλιου και παρ' όλα αυτά το φως του χρειάζεται πάνω από 8 λεπτά για να φτάσει από εκεί μέχρις εδώ, έστω κι αν τρέχει με 300.000 χιλιόμετρα το δευτερόλεπτο. Σκεφτείτε επίσης ότι τα υλικά των 9 πλανητών με τους δεκάδες δορυφόρους τους και τα εκατομμύρια των αστεροειδών και κομητών δεν αποτελούν παρά μια απειροελάχιστη παρωνυχίδα του. Σήμερα δηλαδή γνωρίζουμε ότι ο Ήλιος, με διάμετρο 1.390.000 χιλιομέτρων, περιλαμβάνει το 99,8 % όλων των υλικών του ηλιακού

μας συστήματος, ενώ σε σύγκριση με τη Γη μας οι δραστηριότητές του είναι τεραστίων διαστάσεων. Πολλά μάλιστα από τα χαρακτηριστικά που παρατηρούνται πάνω στον Ήλιο κάνουν τον πλανήτη μας να μοιάζει με κόκκο άμμου στα αγριεμένα κύματα ενός ωκεανού.

Αυτό μάλιστα γίνεται ιδιαίτερα εμφανές στη διάρκεια έντονης ηλιακής δραστηριότητας, η οποία σηματοδοτείται με την εμφάνιση ενός αυξημένου αριθμού σκοτεινών κηλίδων στην επιφάνεια του Ήλιου που ονομάζεται φωτόσφαιρα και έχει πάχος περίπου 400 χιλιομέτρων. Στη φωτόσφαιρα επικρατεί θερμοκρασία 6.000 βαθμών Κελσίου, ενώ η θερμοκρασία των σκοτεινών κηλίδων περιορίζεται στους 3.000 βαθμούς περίπου. Γι' αυτό άλλωστε και είναι σκοτεινές σε

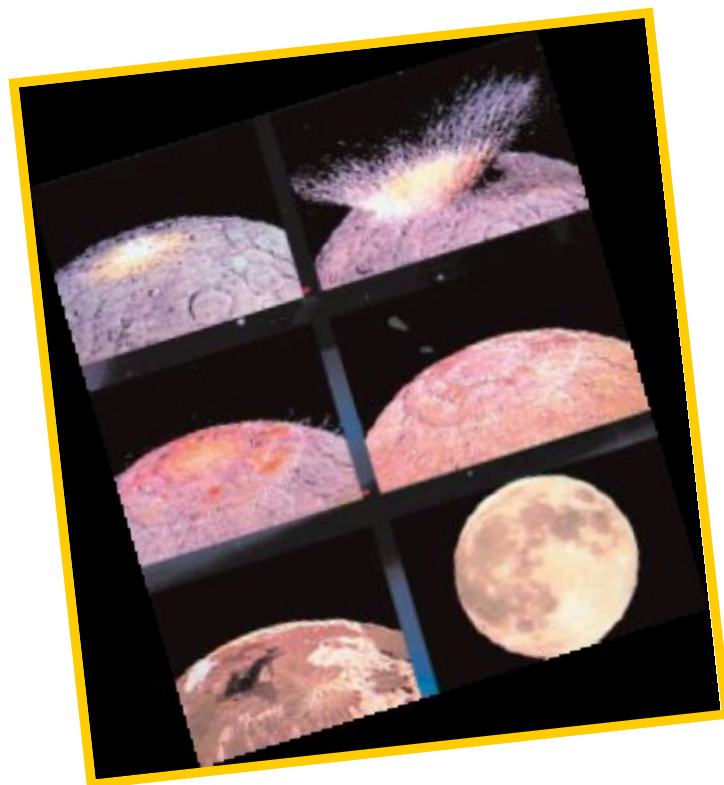
σύγκριση με τις θερμότερες γύρω περιοχές. Το μέγεθος τους κυμαίνεται και φτάνει τα αρκετά δισεκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα και εμφανίζονται συνήθως σε ζεύγη και ομάδες που δημιουργούν μαγνητικά πεδία και διαρκούν αρκετές εβδομάδες. Ο επαναλαμβανόμενος 11ετής κύκλος των κηλίδων ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά πριν από περίπου 150 χρόνια, αν και η πρώτη παρατήρηση τους έγινε από το Γαλιλαίο με το μικρό του τηλεσκόπιο. Λέγεται μάλιστα ότι ο περίφημος αυτός αστρονόμος έχασε το φως του εξαιτίας αυτών των παρατηρήσεών του.

Διον. Σιμόπουλος, «Ήλιε, ήλιε, αρχηγέ...», περ. «ΓΕΩ», εφημ. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ*, 27/5/2000

Εικόνες της επιφάνειας του Ήλιου

περ. «ΓΕΩ»,
εφημ. **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**, 3/6/2000

**Εικόνες από τη δημιουργία της
σελήνης**

περ. «ΓΕΩ»,
εφημ. **ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ**, 3/6/2000

1 Αυτή τη βδομάδα συναντήσατε σε διαφορετικά βιβλία του σχολείου τους παρακάτω ορισμούς.

• Διαβάστε τους και με τη βοήθεια του λεξικού και συμπληρώστε το βασικό στοιχείο που λείπει (οριστέα έννοια, γένος, ειδοποιός διαφορά).

α. είναι μορφή ενέργειας που προέρχεται από τον Ήλιο.

β. Ουράνιο σώμα είναι κάθε στερεό σώμα που

γ. Πυρηνική ενέργεια ονομάζεται η οποία δημιουργείται από τη διάσπαση του πυρήνα ορισμένων ατόμων χημικών στοιχείων.

δ. ονομάζεται ο αχανής χώρος στον οποίο κινούνται τα ουράνια σώματα.

ε. Αναγέννηση ονομάζεται η περίοδος του Δυτικού πολιτισμού η οποία χαρακτηρίζεται .

.....

2 Εντοπίστε στο κείμενο 1 τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται ένας αναλυτικός ορισμός του Ήλιου. • Στη συνέχεια γράψτε ένα σύντομο και έναν πληρέστερο ορισμό της Σελήνης παρατηρώντας και το παραπάνω φωτογραφικό υλικό.

3 Για την έκθεση που θα διοργανώσετε (*Διαθεματική εργασία*) χρειάστηκε να φτιάξετε ένα ενημερωτικό φυλλάδιο το οποίο στο τέλος θα περιέχει ένα σύντομο γλωσσάρι. Με τη συνεργασία ενός συμμαθητή ή συμμαθήτριας γράψτε στο γλωσσάρι τους ορισμούς των εννοιών:

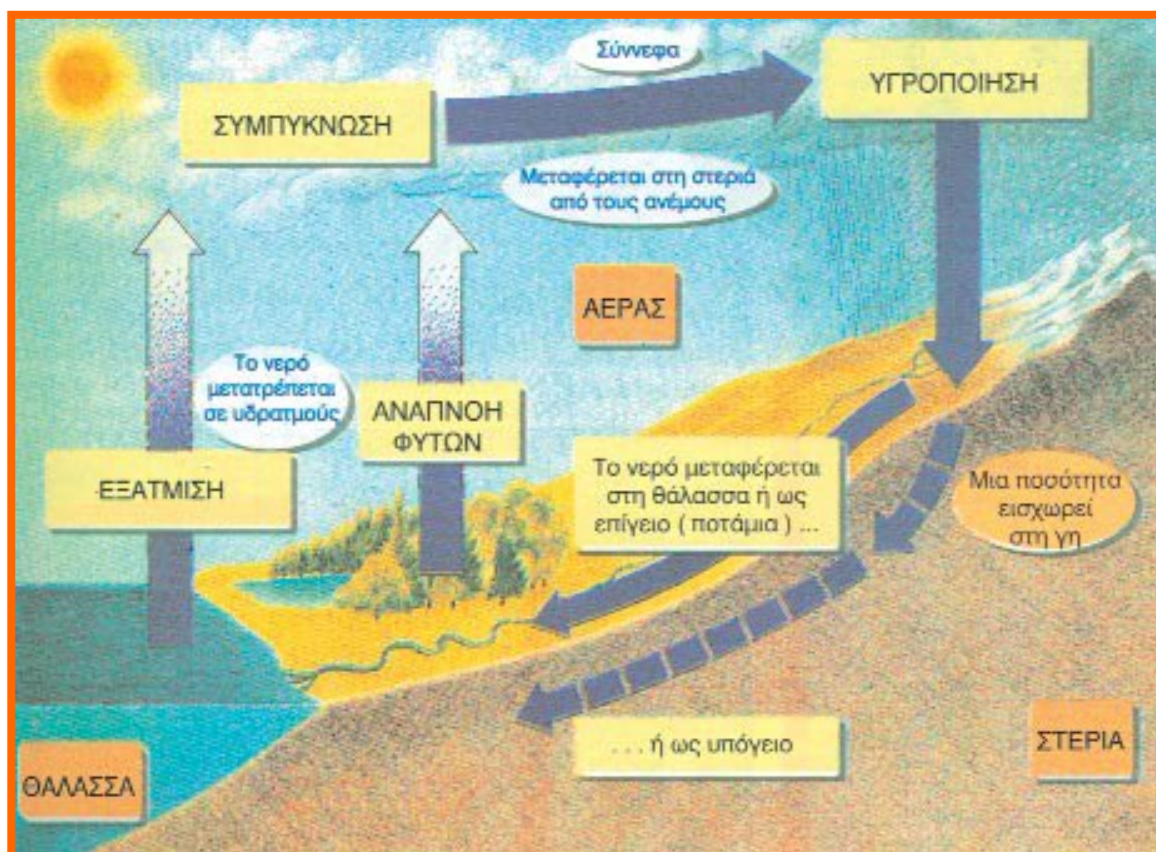
δορυφόρος, ταινία επιστημονικής
φαντασίας, πολιτισμός,
ατμόσφαιρα.

B

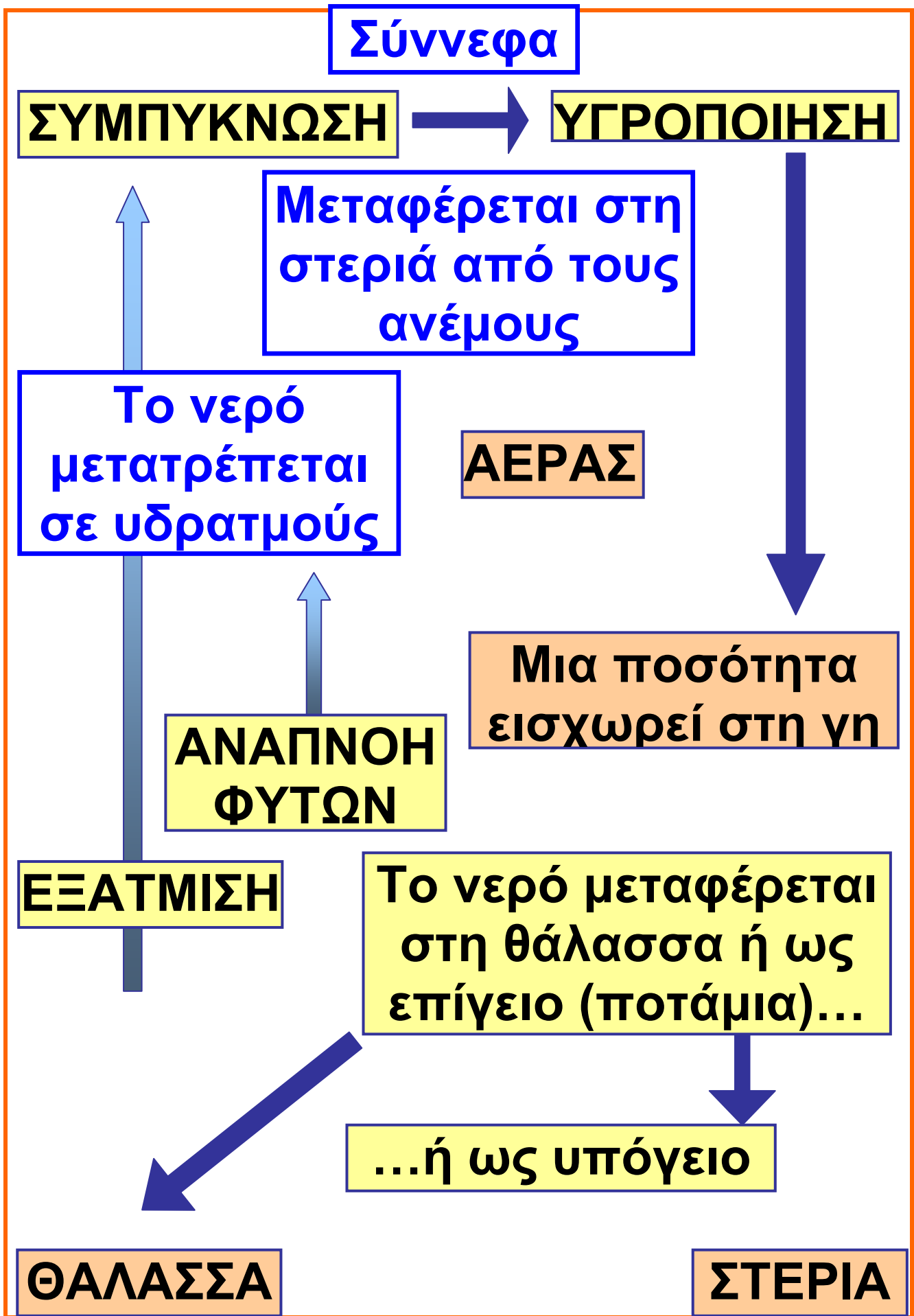
Η επιχειρηματολογία στα
άλλα μαθήματα

Κείμενο 2 Ο κύκλος
νερού

*Γεωγραφία Α΄ Γυμνασίου,
ΟΕΔΒ, 1997*

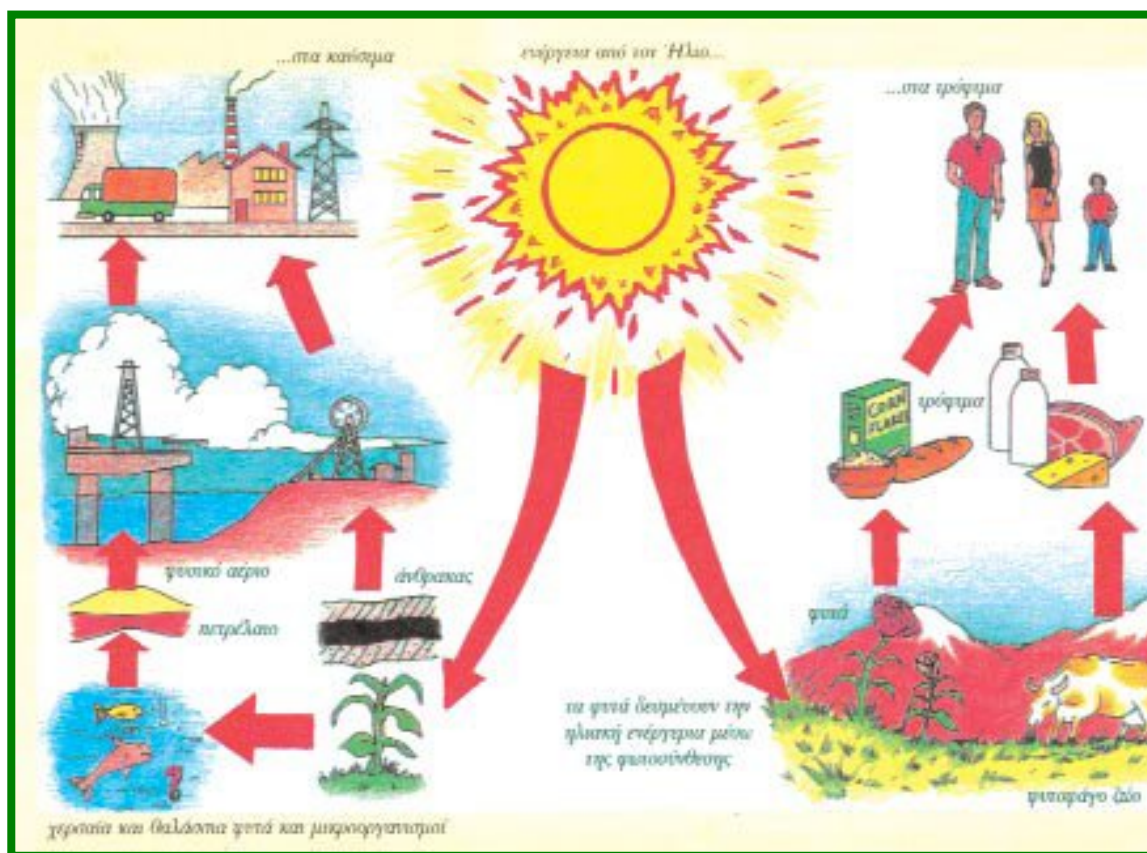
■ Σε μια σχολική εκδήλωση η οποία διοργανώνεται στο πλαίσιο ενός προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, μιλήστε για τη σημασία του νερού στη ζωή μας και εξηγήστε τον κύκλο του νερού δείχνοντας ταυτόχρονα το κείμενο 2.

Κείμενο 3 [Η ηλιακή ενέργεια στη Γη]

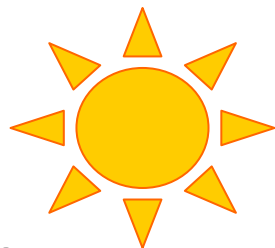
Τι γίνεται η ηλιακή ενέργεια που φτάνει στη Γη; Η απάντηση είναι ότι «αποταμιεύεται» άμεσα στο φυσικό περιβάλλον μας. Ακόμα η ηλιακή ενέργεια είναι η αιτία για μια σειρά από φυσικές διαδικασίες, όπως είναι η δημιουργία των ανέμων και των κυμάτων, η εξάτμιση του νερού, η φωτοσύνθεση. Είναι επίσης η αιτία που διατηρείται σταθερή κατά μέσο όρο

η θερμοκρασία του πλανήτη μας. Μέσα από αυτές τις διαδικασίες και ύστερα από πολλές ενεργειακές μετατροπές η ηλιακή ενέργεια εμφανίζεται πάλι εμμέσως, είτε ως ενέργεια κίνησης με τους ανέμους και τα ρέοντα νερά είτε ως ενέργεια αποθηκευμένη σε χημική μορφή στις τροφές, στο ξύλο, στα ορυκτά καύσιμα και αλλού.

Φυσική Β΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003

**ενέργεια από
τον Ήλιο...**

...στα καύσιμα

... στα τρόφιμα

άνθρακας

**φυσικό
αέριο**

τρόφιμα

πετρέλαιο

**φυτά φυτοφάγο
ζώο**

**χερσαία και
θαλάσσια
φυτά και
μικροοργανισμοί**

**τα φυτά δεσμεύουν
την ηλιακή
ενέργεια μέσω της
φωτοσύνθεσης**

■ Με ποια επιχειρήματα θα απαντούσατε σε κάποιον ο οποίος ισχυρίζεται ότι η ηλιακή ενέργεια που φτάνει στη Γη χάνεται; • Στην απάντησή σας, η οποία πρέπει να έχει λογική οργάνωση, αξιοποιήστε το υλικό του κειμένου 3.

Χρήση λεξικών

Κείμενο 4

ήλιος, ο [αρχ.], το γνωστό ουράνιο σώμα, κέντρο του πλανητικού συστήματος (και κάθε απλανής αστέρας που μπορεί να είναι κέντρο άλλου πλανητικού συστήματος), το φως, η θερμότητα ή η ακτινοβολία του ήλιου, το φυτό ηλίανθος. ΠΑΡΑΓΩΓΑ: ηλιάζω και λιάζω, εκθέτω στον ήλιο· ηλιακός, ή, ό, ο σχετικός με τον ήλιο·

ηλιακός, ο, τόπος που ηλιάζουν τα
σύκα, (κρεβ(β)αταριά· ηλίαση, η,
πάθηση οφειλόμενη στην ηλιακή
θερμότητα. ΣΥΝΘΕΤΑ: ηλιάνθος, ο,
φυτό της οικογένειας των συνθέ-
των, γνωστότερο είδος ο ήλιος ο
ετήσιος, με το κίτρινο άνθος και τα
ελαιοφόρα σπέρματα, ήλιος·
ηλιοβασίλεμα, το, η δύση του
ήλιου· ηλιόβλητος, η, ο, προσβαλ-
λόμενος από τον ήλιο· ηλιοβολία,
η, η ακτινοβολία του ήλιου·
ηλιογέννητη, η, παιδί του ήλιου,
κόρη πανέμορφη· ηλιογράφος, ο,
όργανο για τη μέτρηση της
ηλιοφάνειας· ηλιοθεραπεία, η,
χρήση της ηλιακής ακτινοβολίας
για θεραπευτικούς σκοπούς (ή και
για μαύρισμα του σώματος)·
ηλιοκεντρικός, ή, ό, ο δεχόμενος
τον ήλιο ως κέντρο του κόσμου

(π.χ. ηλιοκεντρική θεωρία των Αριστάρχου και Κοπερνίκου)· ηλιόλουστος, η, ο, αυτός που τον λούζει, τον χτυπά ευεργετικά ο ήλιος· ηλιόλουτρο, το, έκθεση του σώματος γυμνού στην επίδραση των ηλιακών ακτίνων για θεραπευτικούς σκοπούς· ηλιοστάλαχτος, η, αυτός που στάζει ήλιο, ολόφωτος· ηλιοστάσιο, το, καθένα από τα δύο σημεία της εκλειπτικής που έχουν τη μέγιστη απόσταση από τον ουράνιο ισημερινό (θερινό και χειμερινό ηλιοστάσιο)· ηλιοτρόπιο, το, φυτό ποώδες ή θαμνώδες, κοσμητικό, συχνά μελιγόνιο των τροπικών κυρίως χωρών (στην Ελλάδα είναι γνωστό ως λιοτρόπι, λιοστρόφι, μελισσόχορτο), χρωστική ουσία εξαγόμενη από λειχήνες, όργανο γεωδαιτικό για σκοπεύσεις, ημιπολύτιμος λίθος·

ηλιοτροπισμός, ο, η ιδιότητα των φυτών να στρέφονται προς τον ήλιο, φωτοτροπισμός· ηλιοφάνεια, η, το φαινόμενο να είναι ορατός και αισθητός ο ήλιος χωρίς να τον κρύβουν τα σύννεφα.

Από το *Λεξικό της Νεοελληνικής*
του Παν. Χ. Δορμπαράκη,
εκδ. Σπουδή, 1999

1 Το *Λεξικό της Νεοελληνικής* του Δορμπαράκη οργανώνει το λημματολόγιο (κατάλογο λέξεων) που περιλαμβάνει σε ετυμολογικές οικογένειες, βάζοντας μαζί με κάθε λέξη τα παράγωγα της, καθώς και τα σύνθετα με τη λέξη αυτή. Παίρνοντας ως αφετηρία το λήμμα *ήλιος*, αλλάξτε τη δομή του λεξικού, ώστε να το μετατρέψετε σε ένα

αλφαβητικά οργανωμένο
ερμηνευτικό λεξικό.

2 Συγκρίνετε το λήμμα *άστρο* στο
Λεξικό της Νέας Ελληνικής
Γλώσσας του Γ. Μπαμπινιώτη και
στο *Λεξικό της Κοινής*
Νεοελληνικής του Ινστιτούτου
Νεοελληνικών Σπουδών του
Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη.

- «Διακρίνουν τις ίδιες σημασίες;
- Πώς τις οργανώνουν;

Περιεχόμενα του 2ου τόμου

5η ΕΝΟΤΗΤΑ

Συζητώντας για την εργασία και το επάγγελμα8

6η ΕΝΟΤΗΤΑ

Παρακολουθώ, ενημερώνομαι και ψυχαγωγούμαι από διάφορες πηγές (ΜΜΕ, διαδίκτυο κτλ.)21

7η ΕΝΟΤΗΤΑ

Βιώνοντας προβλήματα της καθημερινής ζωής40

8η ΕΝΟΤΗΤΑ

Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα64

9η ΕΝΟΤΗΤΑ

Ταξίδι στο μαγικό κόσμο του διαστήματος.....83

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.